

Gemeente Doetinchem

Accountantsverslag 2016

16 juni 2017

An independent member of Baker Tilly International

Aan de leden van de gemeenteraad
van de gemeente Doetinchem
Postbus 9020
7000 HA DOETINCHEM

Zwolle, 6 juni 2017

Geachte leden van de gemeenteraad,

Wij hebben de jaarrekening 2016 van de gemeente Doetinchem, opgesteld onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders, gecontroleerd. Bij deze jaarrekening zijn wij voornemens een controleverklaring met beperking te verstrekken.

Hierbij ontvangt u ons accountantsverslag over het boekjaar 2016. In dit rapport zijn onze belangrijkste controlebevindingen samengevat. Wij hebben onze interimcontrole uitgevoerd in september 2016 en de eindejaarscontrole in maart-mei 2017.

Wij willen u bedanken voor de open en constructieve samenwerking bij het verrichten van onze controlewerkzaamheden en de totstandkoming van onze rapportage.

Met vriendelijke groet,

Baker Tilly Berk N.V.

Was getekend
drs. E.H.J.D. Damman RA

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1. Bevindingen jaarrekening 2016
2. Decentralisatie Overheidstaken
3. Overige significante zaken
4. Vermogen en resultaat
5. Interne beheersing en AO/IB
6. Overige onderwerpen

Bijlagen

Baker Tilly Berk contactpersonen met betrekking tot dit rapport zijn:

drs. E.H.J.D. Damman RA
Director
e.damman@bakertillyberk.nl

D.M. Spekenbrink – Pigge MSc RA
Manager
d.spekenbrink@bakertillyberk.nl

Kantoorgegevens:

Baker Tilly Berk N.V.
Burg. Roelenweg 14-18
8021 EV Zwolle
Postbus 508
8000 AM Zwolle
T +31 (0)38 425 86 00

Managementsamenvatting (1/4)

Reikwijdte van de controle	<p>Met de gunning van 25 mei 2015 welke door middel van onze vaktechnische opdrachtbevestiging is bevestigd op 11 oktober 2016 heeft u ons opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2016. De reikwijdte van onze controle staat omschreven in de opdrachtbevestiging 2016. Er is gedurende het verloop van de controle op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle.</p> <p>Tijdens de uitvoering van de oorspronkelijke controleplanning hebben zich geen wijzigingen van materieel belang in de reikwijdte voorgedaan. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2016 voldoende voor de doelstelling van onze controle.</p>	-
Controle-verklaring	<p>Bij de jaarrekening 2016 van uw gemeente zijn wij voornemens een controleverklaring met beperking te verstrekken. Deze beperking vloeit voort uit de onzekerheden ten aanzien van de taken op het gebied van het sociaal domein. De geconstateerde onzekerheden zijn terug te herleiden naar de juistheid en prestatielevering van de PGB's van de SVB en de levering van de ZIN. Daarnaast is sprake van een niet-gecorrigeerde fout samenhangend met de invoering van het IKB.</p>	Pagina 28
Bevindingen jaarrekening 2016	<p>De belangrijkste bevindingen ten aanzien van de jaarrekening 2016 betreffen:</p> <ol style="list-style-type: none">1. De door het college van burgemeester en wethouders gemaakte schattingen zijn aanvaardbaar.2. De gekozen waarderingsgrondslagen zijn aanvaardbaar en consistent toegepast. In het verslagjaar 2016 zijn geen wijzigingen doorgevoerd in de keuze of de toepassing van belangrijke verslaggevingsgrondslagen.3. De gehanteerde uitgangspunten en parameters voor het maken van schattingen bij het actualiseren van de grondexploitaties zijn aanvaardbaar.4. De verkopen van het complex A18 Bedrijvenpark blijven om aandacht vragen en daarmee ook de waardering. Dit ondanks de extra afwaarderingen in 2016. Er is sprake van een reserve om de risico's af te dekken. Het is naar onze mening niet uitgesloten dat inzet van deze reserve nodig is in de komende jaren.	Pagina 8 tot en met 11

Managementsamenvatting (2/4)

Bevindingen jaarrekening 2016	<p>Als wij echter kijken naar de uitkomsten van door uw gemeente uitgevoerd onderzoek constateren wij dat de huidige exploitatieopzet tot stand is gekomen op basis van een beste inschatting van de huidige omstandigheden. Deze risico's en onzekerheden heeft uw gemeente toegelicht in de jaarrekening.</p> <ol style="list-style-type: none">In relatie tot de opgenomen feitelijke verplichting voor het IKB heeft uw gemeente een vordering op zichzelf opgenomen. Het opnemen van een vordering op de eigen gemeente is niet toegestaan. Daarom hebben wij de opgenomen vordering ad € 800.000 opgenomen als niet-gecorrigeerde fout in bijlage 1.Als gevolg van onzekerheden ten aanzien van de juistheid en levering van de PGB's en levering van de ZIN, komen wij over 2016 tot een verklaring met beperking. Dit hebben wij nader uitgewerkt in hoofdstuk 2.Met ingang van 2016 is de gemeente Doetinchem verplicht om vennootschapsbelasting te betalen. Uw gemeente geeft aan enkel door de ondernemerspoort te gaan voor de grondexploitatie. Er is nog geen voorlopige aanslag ontvangen. Wel is uitstel gevraagd voor het indienen van de aangifte vennootschapsbelasting.Dataprivacy heeft de aandacht van uw gemeente.	Pagina 11 tot en met 13
Decentralisaties	<p>Uit onze controle blijken geen fouten. Wel is sprake van onzekerheden voor een bedrag ad € 14.593.000. Aangezien het bedrag aan onzekerheden > 3% en < 10% van de goedkeuringstolerantie leiden deze onzekerheden tot ons voornemen een verklaring met beperking te verstrekken.</p>	Pagina 14 tot en met 16

Managementsamenvatting (3/4)

Analyse vermogen en resultaat	<p>Het resultaat voor mutaties in de reserves laat een negatief saldo zien. Het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten is € 5,0 miljoen negatief. Tussentijds is per saldo € 1,4 miljoen aan de reserves onttrokken waardoor het gerealiseerde resultaat € 3,6 miljoen negatief is. Het eigen vermogen van uw gemeente is afgenomen met € 5,0 miljoen (conform het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten) en bedraagt ultimo 2016 € 59,2 miljoen ofwel circa 18,2% van het balanstotaal.</p>	Pagina 22 en 23
Interne beheersing en AO/IB	<p>Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij tijdens de interimcontrole een analyse en evaluatie uitgevoerd van de interne beheersingsomgeving en de daarin opgenomen maatregelen van interne beheersing. Bij deze controle hebben wij ons primair gericht op de opzet, het bestaan en de werking van maatregelen van administratie organisatie en interne beheersing (AO/IB). Dit voor zover dit van belang is voor onze controle op de betrouwbaarheid van de in de jaarrekening opgenomen gegevens.</p> <p>De conclusie is dat de interne beheersingsomgeving en de daarin opgenomen maatregelen van interne controle in de basis op orde is in het kader van onze opdracht tot de controle van uw gemeente. Niettemin heeft uw gemeente, evenals over 2015, te kampen met onzekerheden rondom het sociaal domein. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door externe omstandigheden die buiten de invloedssfeer van uw gemeente liggen, maar in het kader van onze controle wel gepaard gaan met onzekerheden die invloed hebben op onze oordeelsvorming.</p> <p>De bevindingen voortvloeiend uit de interim controle zijn met een afvaardiging van uw ambtelijke organisatie besproken. Voor onze specifieke bevindingen en aanbevelingen verwijzen wij u naar de door ons uitgebrachte managementletter 2016.</p>	Pagina 24

Managementsamenvatting (4/4)

Geïdentificeerde fouten en tekortkomingen in de toelichtingen

De materialiteit bij de planning en uitvoering van onze controle is € 2.303.920. Deze materialiteit sluit aan op het door de gemeenteraad vastgestelde controleprotocol.

Goedkeuringstoleranties

Fouten	1% van het totaal van de lasten	€ 2.303.920
Onzekerheden	3% van het totaal van de lasten	€ 6.911.760

Rapporteringstoleranties

Fouten	0,1% van de lasten	€ 230.392
Onzekerheden	0,1% van de lasten	€ 230.392

De waarborgen die de gemeente Doetinchem heeft getroffen zijn voldoende om een oordeel te geven over de getrouwheid en financiële rechtmatigheid met uitzondering van onze bevinding samenhangend met de invoering van het IKB en de onzekerheden op het gebied van het sociaal domein. De geconstateerde fout en onzekerheden hebben wij opgenomen in het overzicht met niet gecorrigeerde fouten en onzekerheden in bijlage 1.

Pagina 28

Onafhankelijkheid

Baker Tilly Berk N.V. is onafhankelijk van de gemeente en voor zover wij weten heeft zich geen inbreuk voorgedaan op de van toepassing zijnde regels en het beleid ten aanzien van onafhankelijkheid. Ons zijn geen relaties bekend tussen Baker Tilly Berk en de gemeente die naar ons professionele oordeel mogelijk van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. In hoofdstuk 6.6 hebben wij een nadere uiteenzetting opgenomen van onze onafhankelijkheid in het kader van de controle van de jaarrekening 2016.

Pagina 27

1. Bevindingen jaarrekening 2016 (1/6)

Nr.	Onderwerp	Bevinding	Afhandeling
1.	Schattingen	<p>Bij het opstellen van de jaarrekening moet het college van burgemeester en wethouders belangrijke schattingen voor de verslaggeving maken en toelichten. Wij hebben de schattingen die door het college van burgemeester en wethouders zijn gemaakt bij het opstellen van de jaarrekening 2016 doorgenomen in het kader van onze jaarrekeningcontrole. De belangrijkste schattingen betreffen:</p> <ul style="list-style-type: none">a. Verwachte levensduur en waardering materiële vaste activab. Waardering financiële vaste activac. Waardering van uitzettingen met looptijd < 1 jaard. Grondexploitatie – bouwgronden in exploitatiee. Voorzieningenf. Overlopende passiva	<p>Onderstaand hebben wij per belangrijke schatting gemotiveerd dat de door het college van burgemeester en wethouders gemaakte schattingen aanvaardbaar zijn:</p> <ul style="list-style-type: none">a. De verwachte levensduur en daarmee de afschrijvingspercentages zijn evenwichtig, in lijn met hetgeen gebruikelijk is en consistent gehanteerd conform de door de raad vastgestelde afschrijvingsnotitie. Wij hebben geen indicaties voor niet verwerkte duurzame waardeverminderingen.b. Wij hebben geen indicaties van afwaardering inzake de onder de financiële vaste activa opgenomen verstrekte hypotheek.c. De voorziening voor dubieuze algemene debiteuren is bepaald op basis van een individuele beoordeling van de openstaande posten. De voorzieningen voor dubieuze belastingdebiteuren en debiteuren inzake sociale zaken zijn bepaald op basis van ervaringscijfers uit het verleden.d. De waardering van de in exploitatie genomen complexen is gebaseerd op de uit de exploitatieopzetten voortvloeiende netto contante waarde berekeningen. Deze berekeningen zijn tot stand gekomen op basis van aanvaardbare parameters. Verder verwijzen wij u in dit kader ook naar onderstaande punten 3 en 4. Tevens vragen wij in dit kader uw specifieke aandacht voor de risico's ten aanzien van de waardering van het bedrijventerrein A18.

1. Bevindingen jaarrekening 2016 (2/6)

Nr.	Onderwerp	Bevinding	Afhandeling
	Schattingen		<p>e. De pensioenvoorzieningen wethouders zijn bepaald op basis van een beste inschatting van de toekomstige verplichtingen gebaseerd op actuariële berekeningen in overeenstemming met de wet APPA. De voorziening rioolbeheer is toereikend o.b.v. het recent opgestelde GRP 2016-2020.</p> <p>f. Wij kunnen ons vinden in de door het college en management gemaakt inschattingen.</p>
2.	Waarderingsgrondslagen	Tijdens onze controle hebben wij de aanvaardbaarheid van de gehanteerde waarderingsgrondslagen en de consistente toepassing daarvan beoordeeld. In dit kader komen tevens zaken aan de orde die een significante invloed hebben op de kwaliteit van de jaarverslaggeving, zoals nieuwe of gewijzigde waarderingsgrondslagen, schattingen, beoordelingen en onzekerheden en bijzondere transacties.	Naar onze mening zijn de door het college van burgemeester en wethouders gekozen waarderingsgrondslagen aanvaardbaar en consistent toegepast met betrekking tot de significante jaarrekeningposten en bijzondere transacties. In het verslagjaar 2016 zijn geen wijzigingen doorgevoerd in de keuze of de toepassing van belangrijke waarderingsgrondslagen.

1. Bevindingen jaarrekening 2016 (3/6)

Nr.	Onderwerp	Bevinding	Afhandeling																		
3.	Grondexploitatie – Algemeen	<p>Bij het actualiseren van de grondexploitaties worden door het college schattingen gemaakt. Dit geschiedt op basis van verschillende uitgangspunten en parameters. Wij hebben de uitgangspunten en parameters zoals deze zijn gebruikt voor het Meerjarenperspectief Grondexploitatie (MPG) beoordeeld. In onderstaande tabel zijn onze bevindingen weergegeven:</p>																			
		<table border="1"> <thead> <tr> <th data-bbox="710 555 967 624">Belangrijkste schattingen</th> <th data-bbox="967 555 1149 624">Kwalificatie</th> <th data-bbox="1149 555 1960 624">Toelichting</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="710 624 967 746">Rentepercentage</td> <td data-bbox="967 624 1149 746">Evenwichtig</td> <td data-bbox="1149 624 1960 746">Uw gemeente rekent binnen de grondexploitatie voor het resterende complex met een rentepercentage van 2,55%. Dit rentepercentage is passend binnen hetgeen is voorgeschreven in de notitie grondexploitaties van de commissie BBV d.d. maart 2016.</td> </tr> <tr> <td data-bbox="710 746 967 842">Disconteringsvoet</td> <td data-bbox="967 746 1149 842">Evenwichtig</td> <td data-bbox="1149 746 1960 842">Uw gemeente rekent met een disconteringsvoet van 2%. Dit is conform hetgeen is voorgeschreven in de notitie grondexploitaties van de commissie BBV d.d. maart 2016.</td> </tr> <tr> <td data-bbox="710 842 967 938">Kostenstijging</td> <td data-bbox="967 842 1149 938">Evenwichtig</td> <td data-bbox="1149 842 1960 938">Uw gemeente rekent met een kostenstijging van 2%. Op basis van de huidige marktomstandigheden en stadia waarin de complexen zich bevinden kunnen wij instemmen met deze inschatting.</td> </tr> <tr> <td data-bbox="710 938 967 1038">Opbrengstenstijging</td> <td data-bbox="967 938 1149 1038">Evenwichtig</td> <td data-bbox="1149 938 1960 1038">Uw gemeente rekent niet met opbrengstenstijgingen. Op basis van de huidige verkopen achten wij een opbrengstenstijging van 0% een reëel uitgangspunt.</td> </tr> <tr> <td data-bbox="710 1038 967 1238">Gehanteerde programmering</td> <td data-bbox="967 1038 1149 1238">Evenwichtig</td> <td data-bbox="1149 1038 1960 1238">Gelet op de huidige marktomstandigheden lijkt de gehanteerde programmering voor de complexen te zijn gebaseerd op realistische inschattingen. Ook gezien de huidige ontwikkelingen kunnen wij instemmen met de gehanteerde programmering. Weliswaar zien wij de nodige risico's ten aanzien van het complex bedrijventerrein A18 die wij onder uw aandacht willen brengen. In dit kader verwijzen wij u ook naar het volgende punt 4.</td> </tr> </tbody> </table>	Belangrijkste schattingen	Kwalificatie	Toelichting	Rentepercentage	Evenwichtig	Uw gemeente rekent binnen de grondexploitatie voor het resterende complex met een rentepercentage van 2,55%. Dit rentepercentage is passend binnen hetgeen is voorgeschreven in de notitie grondexploitaties van de commissie BBV d.d. maart 2016.	Disconteringsvoet	Evenwichtig	Uw gemeente rekent met een disconteringsvoet van 2%. Dit is conform hetgeen is voorgeschreven in de notitie grondexploitaties van de commissie BBV d.d. maart 2016.	Kostenstijging	Evenwichtig	Uw gemeente rekent met een kostenstijging van 2%. Op basis van de huidige marktomstandigheden en stadia waarin de complexen zich bevinden kunnen wij instemmen met deze inschatting.	Opbrengstenstijging	Evenwichtig	Uw gemeente rekent niet met opbrengstenstijgingen. Op basis van de huidige verkopen achten wij een opbrengstenstijging van 0% een reëel uitgangspunt.	Gehanteerde programmering	Evenwichtig	Gelet op de huidige marktomstandigheden lijkt de gehanteerde programmering voor de complexen te zijn gebaseerd op realistische inschattingen. Ook gezien de huidige ontwikkelingen kunnen wij instemmen met de gehanteerde programmering. Weliswaar zien wij de nodige risico's ten aanzien van het complex bedrijventerrein A18 die wij onder uw aandacht willen brengen. In dit kader verwijzen wij u ook naar het volgende punt 4.	
Belangrijkste schattingen	Kwalificatie	Toelichting																			
Rentepercentage	Evenwichtig	Uw gemeente rekent binnen de grondexploitatie voor het resterende complex met een rentepercentage van 2,55%. Dit rentepercentage is passend binnen hetgeen is voorgeschreven in de notitie grondexploitaties van de commissie BBV d.d. maart 2016.																			
Disconteringsvoet	Evenwichtig	Uw gemeente rekent met een disconteringsvoet van 2%. Dit is conform hetgeen is voorgeschreven in de notitie grondexploitaties van de commissie BBV d.d. maart 2016.																			
Kostenstijging	Evenwichtig	Uw gemeente rekent met een kostenstijging van 2%. Op basis van de huidige marktomstandigheden en stadia waarin de complexen zich bevinden kunnen wij instemmen met deze inschatting.																			
Opbrengstenstijging	Evenwichtig	Uw gemeente rekent niet met opbrengstenstijgingen. Op basis van de huidige verkopen achten wij een opbrengstenstijging van 0% een reëel uitgangspunt.																			
Gehanteerde programmering	Evenwichtig	Gelet op de huidige marktomstandigheden lijkt de gehanteerde programmering voor de complexen te zijn gebaseerd op realistische inschattingen. Ook gezien de huidige ontwikkelingen kunnen wij instemmen met de gehanteerde programmering. Weliswaar zien wij de nodige risico's ten aanzien van het complex bedrijventerrein A18 die wij onder uw aandacht willen brengen. In dit kader verwijzen wij u ook naar het volgende punt 4.																			

1. Bevindingen jaarrekening 2016 (4/6)

Nr.	Onderwerp	Bevinding	Afhandeling
4.	Grondexploitatie – A18 bedrijvenpark	<p>Dit complex betreft bedrijventerrein. Ten aanzien van dit complex heeft uw gemeente samen met de gemeenten Bronckhorst, Doetinchem en Oude IJsselstreek een samenwerkingsovereenkomst Bedrijventerrein West Achterhoek afgesloten. Uw gemeente is penvoerder voor dit project en heeft het project voor 100% op haar balans staan, zowel qua boekwaarde als verliesvoorziening. Conform artikel 8 van de samenwerkingsovereenkomst is uw gemeente voor 35% risicodrager.</p> <p>In 2016 is er voor € 469.000 aan grondverkoop gerealiseerd voor de 1^e fase, zodat ultimo 2016 een totale uitgeefbare oppervlakte resteert voor de 1^e fase ad 376.910 m² (ultimo 2015: 380.510 m²). Ten aanzien van de 2^e fase resteert een uitgeefbare oppervlakte ad 236.705 m². De exploitatieopzet 1^e fase toont een tekort ad € 1,8 miljoen en de 2^e fase een tekort ad € 6,5 miljoen. Voor deze tekorten heeft uw gemeente voorzieningen gevormd. Ten aanzien van de 1^e fase gaat uw gemeente uit van een looptijd tot en met 2028 met een gronduitgifte van 3 ha per jaar. Voor de 2^e fase is gerekend met een looptijd tot en met 2036 met een gronduitgifte vanaf 2029 van 3 ha per jaar.</p>	<p>Gezien de omvang van dit complex en de huidige ontwikkelingen blijft uw gemeente risico's lopen. Dit is met name het geval als de gronduitgifte langer duurt dan geraamd. In 2016 lopen de grondverkoop achter waardoor uw gemeente de uitgifteprognose naar beneden heeft bijgesteld. Wel geeft uw gemeente aan dat in 2017 sprake is van concrete belangstelling van bedrijven voor 7,5 ha. Daarnaast is uw gemeente benaderd door diverse andere bedrijven voor een totale omvang van circa 3,2 ha.</p> <p>Wij hebben vastgesteld dat de huidige inschatting van de geraamde verliesvoorziening tot stand is gekomen op basis van een beste inschatting en hierbij is uitgegaan van aanvaardbare parameters en uitgangspunten. Gezien de huidige ontwikkelingen als ook marktomstandigheden wijzen wij uw gemeente echter wel op de risico's ten aanzien van de waardering van deze gronden. Deze onzekerheid is naar onze mening voldoende toegelicht in de jaarrekening. Daarnaast heeft uw gemeente in de reserve grondexploitatie een extra bedrag gereserveerd mochten de verkopen vertraging oplopen.</p>

1. Bevindingen jaarrekening 2016 (5/6)

Nr.	Onderwerp	Bevinding	Afhandeling
5.	Vordering samenhangend met opgenomen verplichting IKB	In relatie tot de opgenomen feitelijke verplichting voor het IKB heeft uw gemeente een vordering op zichzelf opgenomen. Het BBV vereist dat door de invoering van het IKB sprake is van een éénmalige extra last van 7 maanden vakantiegeld in 2016. Aangezien dit bedrag ultimo 2016 nog niet feitelijk is betaald, heeft uw gemeente hiervoor een feitelijke verplichting opgenomen. Uw gemeente heeft voor hetzelfde bedrag echter een vordering op zichzelf opgenomen onder de motivering dat met deze extra last in de begroting 2017 reeds rekening was gehouden.	Het opnemen van een vordering op de eigen gemeente is niet toegestaan. Daarom hebben wij de opgenomen vordering ad € 800.000 opgenomen als niet-gecorrigeerde fout in bijlage 1.
6.	Onzekerheden rondom het sociaal domein	Als gevolg van de landelijke onzekerheden rondom de juistheid en prestatielevering van PGB's alsook prestatielevering ZIN inzake het sociaal domein komen wij tot onvoldoende controlezekerheid.	Voor een deel is de onzekerheid weggenomen door controleverklaringen van de accountants van zorginstellingen. Niet van alle zorginstellingen is een controleverklaring ontvangen dan wel opgevraagd gezien de meer beperktere omvang van de levering van zorg. In de regio is er voor gekozen om de kleinere zorgpartijen niet te belasten met hoge controlekosten. In het navolgende hoofdstuk hebben wij de problematiek verder uitgewerkt.
7.	Vennootschapsbelasting	Met ingang van 2016 is de gemeente Doetinchem verplicht om vennootschapsbelasting te betalen. Inzake de grondexploitatie gaat de gemeente door de ondernemerspoort. Er is nog geen voorlopige aanslag ontvangen. Wel is uitstel gevraagd voor het indienen van de aangifte vennootschapsbelasting.	Gezien de beperkte opvang van de mogelijk te betalen belasting is door ons geen verder onderzoek uitgevoerd. Ons advies om een toelichting op te nemen ten aanzien van de vennootschapsbelasting is door uw gemeente opgevolgd.

1. Bevindingen jaarrekening 2016 (6/6)

Nr.	Onderwerp	Bevinding	Afhandeling
8.	Dataprivacy	Dataprivacy heeft de aandacht van uw gemeente.	Naar aanleiding van de interim controle en bespreking met de Raad hebben wij extra werkzaamheden verricht aan het onderwerp data privacy. Uit gesprekken met betrokken medewerkers van de gemeente Doetinchem is gebleken dat er voldoende aandacht is voor de actuele ontwikkelingen, waaronder data-lekken.
9.	Risico reserve	De Raad heeft ons gevraagd een mening te vormen over de wijziging van de berekening van de risico. Tot 2015 werd 10% van het relevante begrotingstotaal als grens gehanteerd. Met ingang 2016 is er gekozen voor een nieuwe meer onderbouwde systematiek. Het verschil in bedrag is toegelicht in de jaarrekening. Wij hebben aan de voorkant meekeken naar de opzet van de nieuwe systematiek. Naar onze mening is deze meer doordacht en transparanter dan de oude systematiek. In deze nieuwe systematiek wordt het gehele spectrum van mogelijke risico's meegewogen. Dat was in de oude situatie niet het geval. Van belang is om jaarlijks een actualisatie uit te voeren van de risico analyse.	Geen.

2. Decentralisatie Overheidstaken (1/3)

Sociaal domein

Algemeen

Evenals voorgaand boekjaar heeft uw gemeente ook in 2016 te kampen met de nodige problematiek rondom de nieuwe taken samenhangend met de decentralisaties. Onderstaand gaan wij in de gevolgen die deze problematiek heeft voor de jaarrekening van uw gemeente.

De belangrijkste onzekerheden bestaan voor uw gemeente uit:

- Onzekerheden ten aanzien van de levering van de zorg en hiermee de lasten PGB's vanuit de Sociale Verzekeringsbank.
- Onzekerheden ten aanzien van de juistheid en de levering van de zorg en hiermee de lasten PGB's doordat de verantwoording van de Sociale Verzekeringsbank is opgesteld op kasbasis en uw gemeente op grond van het BBV het baten – en lastenstelsel moet toepassen.
- Controleverklaringen bij productieverantwoordingen van zorgaanbieders die nog niet volledig zijn ontvangen dan wel niet goedkeurende oordelen die leiden tot onzekerheden rondom de prestatielevering inzake de ZIN.
- Onzekerheden voortvloeiende uit voorlopige (boven) regionale vereveningen waarbij ook onzekerheden ten aanzien van de lasten bij andere gemeenten gevolgen hebben voor de onzekerheden in de lasten van de gemeente Doetinchem.

De onzekerheid die voortvloeit uit de bovenstaande punten werkt door in de jaarrekening van de gemeente Doetinchem. Overigens zijn de knelpunten omtrent de verantwoording van zorgkosten van toepassing op nagenoeg alle gemeenten in Nederland.

Doetinchem

Voor de uitvoering van de zorgtaken werkt uw gemeente in belangrijke mate samen met de 7 andere gemeenten in de Achterhoek voor het afsluiten van inkoopcontracten van de Jeugdzorg. In de tabel hiernaast geven wij de lasten van het sociaal domein weer op het gebied van de PGB's (WMO en Jeugd), WMO (inclusief beschermd wonen) en de Jeugdzorg zoals deze in de jaarrekening 2016 van de gemeente Doetinchem zijn verantwoord.

In de onderstaande alinea's bespreken wij per categorie/soort de effecten van de eerder genoemde onzekerheden voor de jaarrekening van de gemeente Doetinchem.

Doetinchem (Bedragen * 1.000)	Realisatie 2016
PGB WMO (BG, HH en Beschermd wonen)	8.378
PGB Jeugdzorg	1.211
WMO – ZIN	26.918
Jeugdzorg – ZIN	14.395
Totaal	50.902

2. Decentralisatie Overheidstaken (2/3)

Sociaal domein (vervolg)

Jeugdzorg en WMO - ZIN

Voor zowel de Jeugdzorg als WMO heeft uw gemeente contracten afgesloten met de zorgaanbieders. In deze contracten zijn afspraken gemaakt over de verantwoording van de geleverde zorg in het boekjaar. Met de (grote) zorgaanbieders is afgesproken dat zij op basis van het IZA controleprotocol een controleverklaring verstrekken over de juistheid en volledigheid van de geleverde en gedeclareerde zorg in het boekjaar. Deze (goedkeurende) controleverklaringen heeft de gemeente Doetinchem nodig om zekerheid te krijgen dat alle gefactureerde zorg conform indicatie is geleverd en gefactureerd, voor de juiste prijs is gefactureerd en aan een inwoner van de gemeente Doetinchem is verstrekt. Ondanks de tijdige uitvraag van de controleverklaringen heeft uw gemeente nog niet van alle zorgaanbieders een controleverklaring ontvangen. Eveneens is niet bekend wanneer deze controleverklaringen wel beschikbaar zijn voor uw gemeente. Dit zorgt voor onzekerheden op het gebied van de juistheid en volledigheid (getrouwheid en rechtmatigheid) van de kosten inzake de levering van de Jeugdzorg en WMO – ZIN. Deze onzekerheden werken door in de jaarrekening van de gemeente Doetinchem.

PGB's

De gemeente Doetinchem heeft de totale kosten inzake de PGB-budgetten gebaseerd op de laatste afgegeven prognose van de SVB inzake de bestedingen. De accountant van de SVB heeft een afkeurende verklaring afgegeven bij zowel de Verantwoording 2016 Trekkingsrecht pgb Jeugdwet als de Verantwoording 2016 Trekkingsrecht pgb Wet maatschappelijke ondersteuning. Deze verklaringen zijn afgegeven op totaalniveau voor alle Nederlandse gemeenten. De accountant van de SVB heeft geen verklaringen verstrekt inzake de gedeclareerde kosten per gemeente. Door het ontbreken van de evidence over de betrouwbaarheid van de projectie van alleen de materiële fout naar de deelmassa's van gemeenten kunnen wij niet bepalen in hoeverre de geconstateerde fouten bij de SVB doorwerken in de jaarrekening van uw gemeente. Daarnaast is door de SVB geen controle uitgevoerd op de geleverde prestatie. Uitgangspunt in de wetten is dat de gemeente, en niet de SVB, samen met de budgethouder verantwoordelijk is voor de rechtmatige besteding en inhoudelijk materiële controle van het budget inclusief de door de SVB verrichte betalingen. Als gevolg hiervan alsmede het feit dat uw gemeente ook zelfstandig niet in staat is geweest voldoende zekerheid te verkrijgen ten aanzien van de juistheid en levering van de lasten samenhangend met PGB's is sprake van een onzekerheid voor de getrouwheid en rechtmatigheid van de lasten uit hoofde van PGB's.

Verevening

Binnen de regio Achterhoek is tussen de 8 gemeenten een verevening afgesproken. Ten tijde van onze jaarrekeningcontrole is de voorlopige verevening aan ons als accountant van uw gemeente afgegeven. Op basis van deze verevening is er voor de gemeente Doetinchem sprake van een extra last van circa € 725.000. De afspraak is dat de definitieve verevening over 2016 medio juni 2017 wordt berekend.

2. Decentralisatie Overheidstaken (3/3)

Sociaal domein (vervolg)

Samenvattend

In de tabel hiernaast hebben wij een samenvatting opgenomen van de niet-gecorrigeerde fouten en onzekerheden op het gebied van het sociaal domein. Uit de tabel blijkt een totale onzekerheid ad € 14.593.000 (absoluut) die heeft geleid tot ons voornemen om een controleverklaring met beperking af te geven. Er is geen sprake van fouten. Het grootste deel van de onzekerheden wordt veroorzaakt door de stroom via de SVB. Zonder de stroom SVB liggen de onzekerheden onder de 3% grens en zou dan niet geleid hebben tot een verklaring met beperking.

SVB (PGB's Jeugd en WMO BG, HH en beschermd wonen) € 9.589.000
WMO -ZIN (BG en beschermd wonen) € 2.650.000
Jeugd - ZIN €1.882.000
Aansluitingsverschil GWS - K2F €472.000
WMO - ZIN (BG en beschermd wonen) € 24.268.000
Jeugd - ZIN € 12.513.000
Totaal: € 51.374.000

Legenda:

 Niet-gecorrigeerde fouten

 Onzekerheden

 Geen fouten en geen onzekerheden > rapporteringstolerantie

3. Overige significante zaken (1/5)

Nr.	Onderwerp	Toelichting															
1.	Single information Single audit	De SiSa-bijlage die opgenomen is in de jaarrekening is opgesteld door de gemeente. Wij hebben de SiSa-bijlage gecontroleerd op basis van de door u opgemaakte SiSa-bijlage en de nota verwachtingen accountantscontrole SiSa 2016. Hierbij stellen wij de juistheid van de gegevens in de SiSa-bijlage vast. Wij willen benadrukken dat u als gemeente zelf verantwoordelijk bent voor de volledigheid van de te verantwoorden indicatoren zoals opgenomen in de SiSa-bijlage. Indien een '0' is ingevuld zijn wij bij de gemeente nagegaan of deze '0' terecht is ingevuld. U heeft dit aan ons bevestigd.															
2.	Fouten en onzekerheden SiSa-bijlage	<p>Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit rapport over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2016 in het kader van SiSa zijn verantwoord. Hierbij worden alleen fouten en onzekerheden per specifieke uitkering opgenomen, boven een financiële grens, voor zover die niet zijn of kunnen worden gecorrigeerd.</p> <p>De financiële grens is per specifieke uitkering:</p> <ul style="list-style-type: none"> • € 12.500 indien de omvangsbasis kleiner dan of gelijk aan € 125.000 is; • 10% indien de omvangsbasis groter dan € 125.000 en kleiner dan of gelijk aan € 1.000.000 is; • € 125.000 indien de omvangsbasis groter dan € 1.000.000 is. <p>Wij doen dit met een tabel, die wij ook moeten opnemen als er geen fouten of onzekerheden geconstateerd zijn. Per regeling is hierin aangegeven of, en zo ja welke, financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Nr.</th> <th>Specifieke uitkering</th> <th>Fout of onzekerheid</th> <th>Financiële omvang (in euro's)</th> <th>Toelichting fout/onzekerheid</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>D1</td> <td>Regionale meld- en coördinatiecentra voortijdig schoolverlaten</td> <td>Geen</td> <td>0</td> <td>N.v.t.</td> </tr> <tr> <td>D1A</td> <td>Regionale maatregelen voortijdig schoolverlaten 2016 -2021</td> <td>Geen</td> <td>0</td> <td>N.v.t.</td> </tr> </tbody> </table>	Nr.	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang (in euro's)	Toelichting fout/onzekerheid	D1	Regionale meld- en coördinatiecentra voortijdig schoolverlaten	Geen	0	N.v.t.	D1A	Regionale maatregelen voortijdig schoolverlaten 2016 -2021	Geen	0	N.v.t.
Nr.	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang (in euro's)	Toelichting fout/onzekerheid													
D1	Regionale meld- en coördinatiecentra voortijdig schoolverlaten	Geen	0	N.v.t.													
D1A	Regionale maatregelen voortijdig schoolverlaten 2016 -2021	Geen	0	N.v.t.													

3. Overige significante zaken (2/5)

Nr.	Onderwerp	Toelichting				
		Nr.	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid	Financiële omvang (in euro's)	Toelichting fout/onzekerheid
	Fouten en onzekerheden SiSa-bijlage	D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2017 (OAB)	Geen	0	N.v.t.
		D10	(Volwassenen)Onderwijs 2015-2017	Geen	0	N.v.t.
		E11B	Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) SiSa tussen medeoverheden	Geen	0	N.v.t.
		G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2016	Geen	0	N.v.t.
		G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2016	Geen	0	N.v.t.
		3.	Rechtmatigheid	Uw gemeente moet voldoen aan een veelheid van externe en interne wet- en regelgeving. Wij zijn bij onze controle op het voorwaardencriterium uitgegaan van het normenkader voor de accountantscontrole. Wij hebben bij onze controle op het gebied van de externe en interne wet- en regelgeving geen rechtmatigheidsfouten aangetroffen. Ook uit de interne controlewerkzaamheden die uw gemeente over 2016 heeft uitgevoerd zijn geen bevindingen naar voren gekomen die wij onder uw aandacht moeten brengen.		

3. Overige significante zaken (3/5)

Nr.	Onderwerp	Toelichting
4.	Begrotingsrechtmatigheid	<p>De toe te passen normen voor het begrotingscriterium zijn gebaseerd op artikel 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moet de gemeenteraad zelf nader invullen en concretiseren. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet. Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat het college van burgemeester en wethouders belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig meldt aan de gemeenteraad, zodat de gemeenteraad hierover tijdig (binnen het begrotingsjaar) een besluit kan nemen.</p> <p>Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan de gemeenteraad van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat het college van burgemeester en wethouders inbreuk maakt op het budgetrecht van de gemeenteraad.</p> <p>Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota Rechtmatigheid 2016 van de Commissie BBV. Een overschrijding van de begroting is altijd onrechtmatig, maar hoeft de accountant niet in alle gevallen mee te wegen in zijn oordeel. Essentieel is dat de gemeenteraad nadere regels kan stellen wanneer kostenoverschrijdingen die zijn gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten (1), kostenoverschrijdingen passend binnen het beleid (2) en kostenoverschrijdingen bij opneemenderegelingen (3) moeten meewegen bij het oordeel van de accountant. In die gevallen dat de gemeenteraad geen nader beleid stelt, geldt het uitgangspunt dat de accountant deze kostenoverschrijdingen niet betreft bij de beslissing of hij al dan niet een goedkeurend rechtmatigheidsoordeel kan afgeven.</p> <p>Daarnaast moet de accountant deze kostenoverschrijdingen – waarvan het college van burgemeester en wethouders in de jaarrekening moet aangeven dat de gemeenteraad deze nog dient te autoriseren – in het verslag van bevindingen aan de orde stellen. Extra lasten die zijn gemaakt omdat extra opbrengsten daarvoor de ruimte bieden, terwijl deze extra lasten niet direct zijn gerelateerd aan de extra opbrengsten en waarbij de gemeenteraad nog geen besluit heeft genomen over de aanwending van deze extra opbrengsten, zijn onrechtmatig.</p> <p>In totaal heeft uw gemeente € 221,7 miljoen aan lasten begroot (na wijziging). De werkelijke lasten zijn hoger dan de begrote lasten en komen uit op € 230,4 miljoen. Overschrijdingen worden met name veroorzaakt door overrealisatie op de programma's 1 Openbare orde en veiligheid, 8 Duurzaamheid en milieu, 10 Sociaal domein en 11 Bestuur, organisatie en bedrijfsvoering. In totaal is sprake van een hogere realisatie van € 8,7 miljoen (3,9%). Aan baten had uw gemeente een bedrag van</p>

3. Overige significante zaken (4/5)

Nr.	Onderwerp	Toelichting												
	Begrotingsrechtmatigheid	<p>€ 221,7 miljoen begroot, tegenover € 226,7 miljoen werkelijke baten. In totaal gaat het om een hogere realisatie aan baten van € 5,0 miljoen (2,3%).</p> <p>In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet de accountant kijken naar de lastenoverschrijdingen per programma. Op de volgende programma's zijn begrotingsoverschrijdingen op de lasten te constateren:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1 Openbare orde en veiligheid; • 2 Economie en werk; • 5 Sport; • 8 Duurzaamheid en milieu; • 10 Sociaal domein en • 11 Bestuur, organisatie en bedrijfsvoering <p>Deze zijn in te delen in de hierna opgenomen categorieën, zoals genoemd in de Kadernota Rechtmatigheid 2016 van de Commissie BBV.</p> <table border="1" data-bbox="725 890 1960 1305"> <thead> <tr> <th data-bbox="725 890 1178 954">Lastenoverschrijving programma's (in euro's)</th> <th data-bbox="1178 890 1496 954">Begrotingsafwijking</th> <th data-bbox="1496 890 1720 954">Onrechtmatig, telt niet mee</th> <th data-bbox="1720 890 1960 954">Onrechtmatig, telt wel mee</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="725 954 1178 1129"> Programma 1 Openbare orde en veiligheid Overschrijding: € 1,1 miljoen </td> <td data-bbox="1178 954 1496 1129"> Betreft kostenoverschrijdingen die deels worden gecompenseerd door extra opbrengsten en verder passen binnen het bestaande beleid. </td> <td data-bbox="1496 954 1720 1129" style="text-align: center;">v</td> <td data-bbox="1720 954 1960 1129"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="725 1129 1178 1305"> Programma 2 Economie en werk Overschrijding: € 52 duizend </td> <td data-bbox="1178 1129 1496 1305"> Betreft kostenoverschrijdingen die deels worden gecompenseerd door extra opbrengsten en verder passen binnen het bestaande beleid. </td> <td data-bbox="1496 1129 1720 1305" style="text-align: center;">v</td> <td data-bbox="1720 1129 1960 1305"></td> </tr> </tbody> </table>	Lastenoverschrijving programma's (in euro's)	Begrotingsafwijking	Onrechtmatig, telt niet mee	Onrechtmatig, telt wel mee	Programma 1 Openbare orde en veiligheid Overschrijding: € 1,1 miljoen	Betreft kostenoverschrijdingen die deels worden gecompenseerd door extra opbrengsten en verder passen binnen het bestaande beleid.	v		Programma 2 Economie en werk Overschrijding: € 52 duizend	Betreft kostenoverschrijdingen die deels worden gecompenseerd door extra opbrengsten en verder passen binnen het bestaande beleid.	v	
Lastenoverschrijving programma's (in euro's)	Begrotingsafwijking	Onrechtmatig, telt niet mee	Onrechtmatig, telt wel mee											
Programma 1 Openbare orde en veiligheid Overschrijding: € 1,1 miljoen	Betreft kostenoverschrijdingen die deels worden gecompenseerd door extra opbrengsten en verder passen binnen het bestaande beleid.	v												
Programma 2 Economie en werk Overschrijding: € 52 duizend	Betreft kostenoverschrijdingen die deels worden gecompenseerd door extra opbrengsten en verder passen binnen het bestaande beleid.	v												

3. Overige significante zaken (5/5)

Nr.	Onderwerp	Toelichting			
		Lastenoverschrijving programma's (in euro's)	Begrotingsafwijking	Onrechtmatig, telt niet mee	Onrechtmatig, telt wel mee
	Begrotingsrechtmatigheid	<p>Programma 5 Sport</p> <p>Overschrijding: € 69 duizend</p>	Betreft kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door extra opbrengsten.	v	
		<p>Programma 8 Duurzaamheid en milieu</p> <p>Overschrijding: € 994 duizend</p>	Betreft kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door extra opbrengsten.	v	
		<p>Programma 10 Sociaal domein</p> <p>Overschrijding: € 3,4 miljoen</p>	Betreft kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door extra opbrengsten.	v	
		<p>Programma 11 Bestuur, organisatie en bedrijfsvoering</p> <p>Overschrijding: € 1,0 miljoen</p>	Betreft kostenoverschrijdingen die deels worden gecompenseerd door extra opbrengsten en verder passen binnen het bestaande beleid.	v	
		<p>Wij verwijzen voor een inhoudelijke en meer specifieke analyse van deze overschrijdingen naar de toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening. De geconstateerde kostenoverschrijdingen worden deels gecompenseerd door extra opbrengsten en passen verder binnen het bestaande beleid en hoeven op grond van de Kadernota 2016 van de commissie BBV niet meegeteld te worden in het accountantsoordeel.</p>			

4. Vermogen en resultaat (1/2)

Eigen vermogen

Het BBV kent een duidelijk onderscheid tussen resultaatbepaling en resultaatbestemming. Alle baten en lasten dienen via het overzicht van baten en lasten te lopen. Een gemeente dan wel gemeenschappelijke regeling mag geen baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen muteren.

De mutaties in het eigen vermogen vinden plaats door middel van de resultaatbestemming. Het nog te bestemmen jaarresultaat (= gerealiseerde resultaat) bedraagt € 3.658.000 negatief. Dit bedrag is afzonderlijk vermeld onder het eigen vermogen in de balans.

In het hierna volgende overzicht hebben wij de mutaties in de reserves schematisch weergegeven (x € 1.000):

Ontwikkeling eigen vermogen	2015	2016
Stand van de reserves per 1 januari	63.414	64.244
<i>Tussentijdse resultaatbestemming tijdens boekjaar</i>	- 2.721	- 1.381
<i>Nog te bestemmen resultaat bij jaarrekening (=gerealiseerde resultaat)</i>	3.551	- 3.658
Totaal (= gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten)	830	- 5.039
Stand van de reserves per 31 december	64.244	59.205

De reserves van uw gemeente zijn in 2016 met een bedrag van € 5.039.000 afgenomen. De grootste onttrekkingen betreffen de onttrekkingen aan de algemene reserve, algemene reserve grondexploitatie, reserve vastgoedfonds en reserve woningbouw strategie. Hiertegenover staan belangrijke toevoegingen aan de algemene reserve, algemene reserve grondexploitatie, reserve bovenwijkse voorzieningen, reserve vastgoedfonds en reserve woningbouw strategie. Wij hebben vastgesteld dat deze toevoegingen en onttrekkingen zijn gebaseerd op een raadsbesluit. De totale afname van het eigen vermogen komt overeen met het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten van € 5.039.000 nadelig.

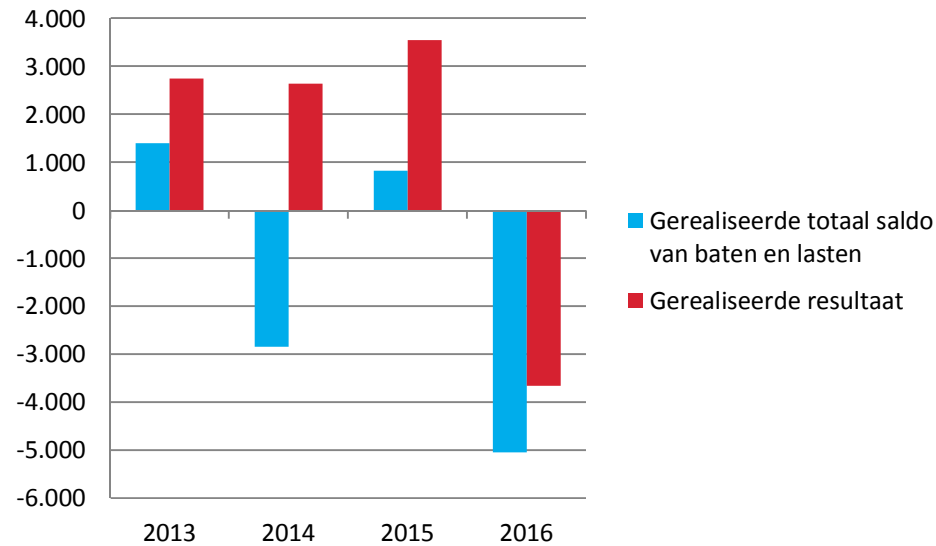
De omvang van uw reserves bedraagt ultimo 2016 circa 18,2% van het balanstotaal (2015: 19,7%).

4. Vermogen en resultaat (2/2)

Eigen vermogen

Hierna geven wij een overzicht van de ontwikkeling van het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten en het gerealiseerde resultaat van 2013 tot en met 2016.

Het overzicht van baten en lasten over 2016 toont een nadelig saldo van € 5.039.000 ten opzichte van een voordelig saldo van € 830.000 over het boekjaar 2015. Voor een meer uitgebreide analyse van het resultaat over het jaar 2016 verwijzen wij naar de toelichting op het overzicht van baten en lasten.

Het resultaat over 2016 wordt beïnvloed door incidentele baten en lasten (per saldo lasten van € 10 miljoen).

5. Interne beheersing en AO/IB

Nr.	Onderwerp	Constatering en risico voor gemeente
1.	Interne beheersing algemeen	<p>In september en november 2016 hebben wij onze tussentijdse controle uitgevoerd. Onze doelstelling van deze controle is om een beeld te krijgen of de interne beheersingsomgeving en de daarin opgenomen maatregelen van interne controle toereikend zijn in het kader van onze opdracht tot de controle van de jaarrekening van uw gemeente. Dit beeld is in belangrijke mate bepalend voor onze risico-inschatting en hiermee voor de omvang en diepgang van onze werkzaamheden die wij bij de jaarrekeningcontrole moeten uitvoeren teneinde de gewenste zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening géén materiële fouten bevat.</p> <p>Mede naar aanleiding van de bevindingen uit onze interim-controle hebben wij een managementletter uitgebracht. De belangrijkste aandachtspunten daarin zijn:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Invoercontrole bij invoeren/wijzigen stamgegevens crediteuren in Key2Financiën;2. Functiescheiding bij invoer/controle salarismutaties;3. Formalisering logische toegangsbeveiliging bij in- en uitdiensttreding bij IT-systemen/applicaties;4. Hoge rechten binnen applicaties Key2Financiën, Corsa en GWS4all;5. Wachtwoordbeleid voor applicaties Key2Financiën en GWS4all;6. Wachtwoordbeleid Windows omgeving;7. Aantoonbaarheid uitgevoerde testen wijzigingen applicaties verschilt en8. Beheersing en verantwoording van projectsubsidies. <p>Vanuit onze taak geven wij u mee dat het juist in deze tijd meer dan noodzakelijk is om de interne (financiële) beheersing binnen uw organisatie te bewaken. Uw gemeente heeft de nodige aandacht voor de beheersing van de nieuwe taken inzake de decentralisaties. In 2016 zijn verdere stappen gemaakt om de processen verder in te richten en interne beheersingsmaatregelen op te zetten. Niettemin hebben wij de nodige verbeterpunten geconstateerd. Deze punten zijn met name van belang om de taken en processen tijdig te monitoren zodat waar nodig tijdig kan worden bijgestuurd.</p>

Geautomatiseerde gegevensverwerking

In overeenstemming met artikel 2: 393 van het Burgerlijk Wetboek delen wij u mee dat bij de controle van de jaarrekening geen zaken betreffende de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking zijn op te merken.

6. Overige onderwerpen (1/3)

6.1. Bevestigingen van het college van burgemeester en wethouders

Wij zullen het college van burgemeester en wethouders ter confirmatie een schriftelijke bevestiging vragen aangaande haar verantwoordelijkheden inzake de financiële verslaggeving.

6.2. Geen meningsverschil met management of beperking in reikwijdte van de controle

Er zijn geen meningsverschillen met het college van burgemeester en wethouders geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controle-opdracht door het college van burgemeester en wethouders en de medewerkers van de gemeente Doetinchem de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.

6.3. Normering topinkomens (WNT)

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is in werking getreden met ingang van 1 januari 2013. De WNT regelt niet alleen de openbaarmaking van topinkomens in de publieke en semipublieke sector, maar stelt ook maxima aan de hoogte van de bezoldiging van topfunctionarissen en tevens aan de ontslagvergoedingen.

Met ingang van 1 januari 2013 is bij wet vastgelegd dat rechtspersonen of organisaties die volledig of in aanzienlijke mate uit publieke middelen zijn gefinancierd beloningen van topfunctionarissen openbaar dienen te maken, ook als deze de in de wet gestelde maximale bezoldiging niet te boven gaat. In 2016 was de algemene norm het ministersalaris, wat neerkomt op € 179.000, inclusief belaste onkostenvergoedingen en pensioenbijdrage. Daarnaast dienen gemeenten het salaris openbaar te maken van overige medewerkers (inclusief – wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan – ingehuurd personeel) die een bezoldiging ontvangen boven deze norm. Ten slotte stelt de WNT een aantal overige eisen, zoals een maximale ontslagvergoeding voor topfunctionarissen van € 75.000.

In 2016 is voor geen van de topfunctionarissen en overige medewerkers sprake van een overschrijding van de grensbedragen. In de toelichting op het overzicht van baten en lasten is de vereiste toelichting opgenomen. Daarmee voldoet de gemeente Doetinchem aan de vereisten.

6.4. Naleving van overige wet- en regelgeving

Wij hebben geen kennis van te rapporteren omstandigheden in verband met het niet-naleven van wet- en regelgeving.

6. Overige onderwerpen (2/3)

6.5. Fraude

Bij de uitvoering van de controle hanteren wij onder andere de Nadere Voorschriften Controle- en Overige Standaarden (Standaard 240). "De verantwoordelijkheid van de accountant voor het onderkennen van het risico van fraude in het kader van de controle van financiële overzichten".

Het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad zijn primair verantwoordelijk voor de preventie van fraude. Het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad zijn verantwoordelijk voor een cultuur van eerlijkheid en ethisch verantwoordelijk gedrag. Zij dienen zowel preventieve als repressieve beheersingsmaatregelen te nemen om de kans op fraude zo veel mogelijk te beperken, zodat de integriteit van de financiële verslaggeving is gewaarborgd.

Als onderdeel van onze controle hebben wij het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad verzocht inzicht te geven in de eigen inschatting van het risico dat de jaarrekening een materiële afwijking zou kunnen bevatten als gevolg van fraude, in de aard, omvang en frequentie van deze inschattingen. Daarnaast hebben wij gevraagd naar het proces dat het college van burgemeester en wethouders daarbij hanteert, alsook de communicatie daarover met het personeel en met de gemeenteraad. Tijdens deze gesprekken heeft het college van burgemeester en wethouders aangegeven zich bewust te zijn van frauderisico's en voorbeelden gegeven van de manier waarop zij deze beheerst.

De huidige economische ontwikkelingen kunnen voor organisaties en hun werknemers leiden tot verhoogde prikkels of gelegenheden tot het doen van of meewerken aan fraude. Gelet op het belang van een risicoanalyse die is toegespitst op de huidige economische ontwikkelingen en actuele interne beheersing attenderen wij u op het belang van periodieke frauderisicoanalyses als vast onderdeel van het interne controlesysteem dat erop is gericht bedrijfsrisico's te onderkennen, het belang en de waarschijnlijkheid daarvan in te schatten en het daarop toespitsen van de interne beheersing.

Van de accountant wordt op grond van de regels van de beroepsorganisatie (NBA) een professioneel-kritische houding verwacht ten aanzien van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude in de jaarrekening. Ter invulling van deze professioneel-kritische houding zal de accountant een inschatting moeten maken van de frauderisico's, zich een beeld moeten vormen van de maatregelen van interne beheersing die de organisatie heeft getroffen om mogelijke fraudes van materieel belang te voorkomen, en te bezien of deze maatregelen effectief zijn.

Wanneer sprake is van een aanwijzing voor fraude, dan zal de accountant dit moeten communiceren met, afhankelijk van de aard van de fraude, de direct leidinggevende, het college van burgemeester en wethouders en, in sommige gevallen (fraude in de top van de organisatie) en wanneer onvoldoende herstelwerkzaamheden worden ondernomen, de gemeenteraad.

6. Overige onderwerpen (3/3)

Wij merken op dat onze controle niet specifiek is ingericht op het ontdekken van fraude. De accountant is wel verantwoordelijk voor de betrekking van frauderisico's in de planning en uitvoering van zijn controleopdracht.

Wij hebben een fraudediscussie gevoerd met het controleteam en met het management van de gemeente Doetinchem waarbij wij de nadruk hebben gelegd op de vermoedens van materiële onjuistheden als gevolg van fraude in de jaarstukken van de gemeente Doetinchem. Van het management hebben wij de bevestiging ontvangen dat er geen onregelmatigheden zijn geconstateerd waarbij het management of werknemers, die een belangrijke rol spelen bij de maatregelen van interne beheersing of andere in het geval dat de fraude van materieel belang kan zijn op de jaarrekening, zijn betrokken.

Tevens hebben wij zelfstandig werkzaamheden uitgevoerd die gericht waren op het risico van het 'omzeilen' van de interne beheersingsmaatregelen door het management te detecteren. Wij hebben specifieke controles uitgevoerd op memoriaalboekingen, controles van schattingen en hebben significante transacties nader onderzocht. Daar zijn geen bijzonderheden uit naar voren gekomen.

Hoewel wij een professioneel kritische houding hebben ten opzichte van risico's van fraude in de jaarrekening, willen wij opmerken dat onze controle niet specifiek is gericht op het ontdekken hiervan. Tijdens de uitvoering van onze controle van de jaarrekening 2016 hebben wij geen aanwijzingen verkregen dat er sprake is geweest van fraude.

6.6. Onafhankelijkheid

In het verlengde van de Nadere voorschriften inzake onafhankelijkheid van de openbaar accountant, bevestigen wij dat de, naar ons oordeel, onafhankelijke positie in overeenstemming is met de wettelijke en beroepsvoorschriften. Tevens bevestigen wij dat de objectiviteit gedurende het afgelopen boekjaar niet is aangetast.

In onze controleaanpak zijn diverse maatregelen opgenomen die de onafhankelijkheid dienen te waarborgen. Periodiek wordt de naleving van interne en externe onafhankelijkheidsvoorschriften beoordeeld. De leden van ons controleteam moeten jaarlijks hun onafhankelijkheid (schriftelijk) bevestigen.

Bijlage 1: Niet-gecorrigeerde fouten en onzekerheden

Niet-gecorrigeerde fouten en onzekerheden

De volgende niet-gecorrigeerde fouten en onzekerheden zijn gedurende onze werkzaamheden vastgesteld:

	Getrouwheid (G) en/of Rechtigheid (R)	Staat van baten en lasten huidige jaar €	Activa €	Eigen vermogen €	Passiva €
<u>Fouten</u>					
<i>Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen voorgaande periode</i>	G/R	0	0	0	0
<i>Afwijkingen huidige periode</i>					
Vordering op eigen gemeente ten onrechte verantwoord	G/R	800.000	-800.000	0	0
Totaal (absoluut bedrag)	G/R	800.000	-800.000	0	0
<u>Onzekerheden</u>					
<i>Effect niet-gecorrigeerde controleverschillen voorgaande periode</i>	G/R	0	0	0	0
<i>Huidige periode</i>					
Juistheid en levering lasten PGB's WMO en Jeugd	G/R	9.589.000	0	0	0
Levering Zorg in Natura WMO en Jeugd	G/R	4.532.000	0	0	0
Aansluiting uitkeringenadministratie (GWS) met financiële administratie (K2F)	G/R	472.000			
Totaal	G/R	14.593.000	0	0	0

Conform het controleprotocol van uw gemeente rapporteren wij alle fouten en onzekerheden die groter zijn dan € 230.392 ook als de fouten en onzekerheden samen klein genoeg zijn voor een goedkeurende controleverklaring. Op grond van onze interne richtlijnen dienen wij alle bevindingen groter dan € 115.000 te rapporteren.